

PROJEKT & KULTUR

nr. 101 --- november 2009

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skowvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 101!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf. - og fax-nr. 98 56 29 94
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk
Gironummer: reg.nr. 1551, kontonr. 0006300804.
Fra udlandet sender man til IBAN-nr.
DK6030000006300804.

Ansvarlig over for presseloven er formand Per Adelhart Christensen. Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen.

Indlæg til Projekt og Kultur nr. 102 skal være os i hænde tirsdag den **16. februar 2010**. Projekt & Kultur trykkes på Huset i Århus i 230 eks. Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse.

Dette nummer indeholder:

- 3: Mødedeltagelser og udstillinger.
- 4 - 6: **Efter sommerlejrene i Danmark i 1969**
– af *Thyge Christensen*.
- 7 - 10: **Udvikling for hvem og hvor meget?**
– af *Birgitte Manø Nielsen*.
- 11: **Drømmen om de andres øjne**
– af *Isabelle Grignon*.
- 12 – 13: **Kooperativet i Amataltal**
– af *Karl-G. Prasse*.
- 14 – 15: **Fair Trade Butik Bazaren – det 16. år**
– af *Hanne Jakobsen*.

Billedet på forsiden er taget af Isabelle Grignon og forestiller en klippeformation nær hausa-landsbyen Middick ved Zinder i Niger. Klippeformationen er taget i brug som logo af rejsearrangøren Goondal, som Genvej til Udvikling samarbejder med om dialogturismeprojektet.

Billedet på bagsiden er en mosaik, sat sammen af studentermedhjælper Maria José Fajardo på Emmaus Europas sekretariat – med udgangspunkt i ni billeder, fundet på www.gtu.dk. Billederne er – fra venstre mod højre og fra oven og ned – taget af Initiatives & Actions, Jørgen Olsen, Katrine K. Balslev, J. Olsen, Jens E. Madsen, J. Olsen, Ghabdouane Mohamed, J. Olsen og

Ghabdouane Mohamed. Mosaikken blev anvendt til at repræsentere Danmark på arrangementet ”Salon d’Emmaüs” i Paris søndag den 14. juni 2009 – med 23.000 besøgende. Det skal dog pointeres, at bortset fra fire fotos, Jørgen Olsen har taget i Aalborg Zoo og hos Ingelise og Flemming Nielsen i Odense, så er billederne fra projektsammenhængene i Niger.

Tak til alle, som har sendt kontingent, abonnementsbetaling og/eller nødhjælp /projektbidrag siden sidst! Vi er for tiden 192 medlemmer.

Alvorligt uvejr i Amataltal - appel om nødhjælp!

Flere gange i september blev Amataltal og omegn udsat for torden, orkan og voldsom regn. Lynet dræbte 5 kameler, 12 køer og over 30 geder. Over 500 træer blev væltet og skyllet bort, og næsten hvert eneste hus og telt i landsbyen blev skadet, foruden at 20 tons hirse og over 100 håndværksprodukter blev ødelagt. Læs side 12 og 13!

GtU har besluttet ekstraordinært at opfordre til indsendelse af bidrag til afhjælpning af situationen – derfor er der klæbet girokort på side 3. På netbank anvendes reg. nr. 1551, kontonummer 0006300804.

GtU deltager i julemarkeder

Ved følgende lejligheder inden jul sælger Genvej til Udvikling varer fra især Kooperativet i Amataltal og Pag-la-Yiri, Burkina Faso:

- Søndag den 29. november kl. 12 til 18 på Verdenskulturcenteret, Nørre Allé 7, København.
- Søndag den 6. december kl. 11 til 17 i Øster Hurup Hallen, Langerimsvej 7, Øster Hurup (*nordøst for Hadsund*).
- Lørdag den 19. december kl. 10 til 17 i U-landshuset, Klosterport 4C, Århus.

Man kan også se vores varer på www.gtu.dk/vareoversigt.htm
- bestillinger er velkomne.

Mødedeltagelser og udstillinger

EU's udviklingskommissær,
Louis Michel, var gæst på
Emmaus Europas generalforsamling
(foto: Jørgen Olsen)

11. september i Rostrup ved Arden:

Jørgen Olsen var til torvedag og solgte for 128 kr.

15. september i København:

Marianne Dithmer repræsenterede Genvej til Udvikling på årsmøde i NGO-forum – læs nærmere på www.ngoforum.dk!

16. september i København:

Marianne Dithmer repræsenterede GtU på møde i lærings- og udviklingsgruppen i Uddannelsesnetværket – læs nærmere på www.uddannelsesnetvaerket.dk!

25. september i København:

Karl-G. Prasse og Jørgen Olsen var til møde med Maren Balle og Bjørn Blau på Danida.

26. – 27. september i København:

Jørgen Olsen var til Mellemfolkeligt Samvirkes generalforsamling. Varesalg: 267 kr.
Læs nærmere på www.ms.dk!

16. – 18. oktober i Bruxelles:

Jørgen Olsen var til Emmaus Europas generalforsamling samt observatør på samme organisations repræsentantskabsmøde om søndagen efter generalforsamlingens afslutning.
Læs nærmere på www.emmaus-europe.org!

22. oktober i København:

Isabelle Grignon var til kursus i korruptionsbekæmpelse, arrangeret af Tematisk Forum.

28. oktober i København:

Isabelle Grignon var til årsmøde i Projekttrådgivningens projektpulje.

29. oktober i Aalborg:

Kristian Katholm Olsen og Jørgen Olsen var til møde hos Ibis Aalborg, som havde besøg af Ibis' generalsekretær, Vagn Bertelsen til en generel introduktion af Ibis' arbejde.

31. oktober i København:

Arne Hansen og Jørgen Olsen var til repræsentantskabsmøde i FN-forbundet. Læs om forbundet på www.una.dk!
Varesalg: 541 kr.

31. oktober – 1. november i København:

Marianne Dithmer og Isabelle Grignon var til Action Learning Workshop i Uddannelsesnetværket.

5. november i København:

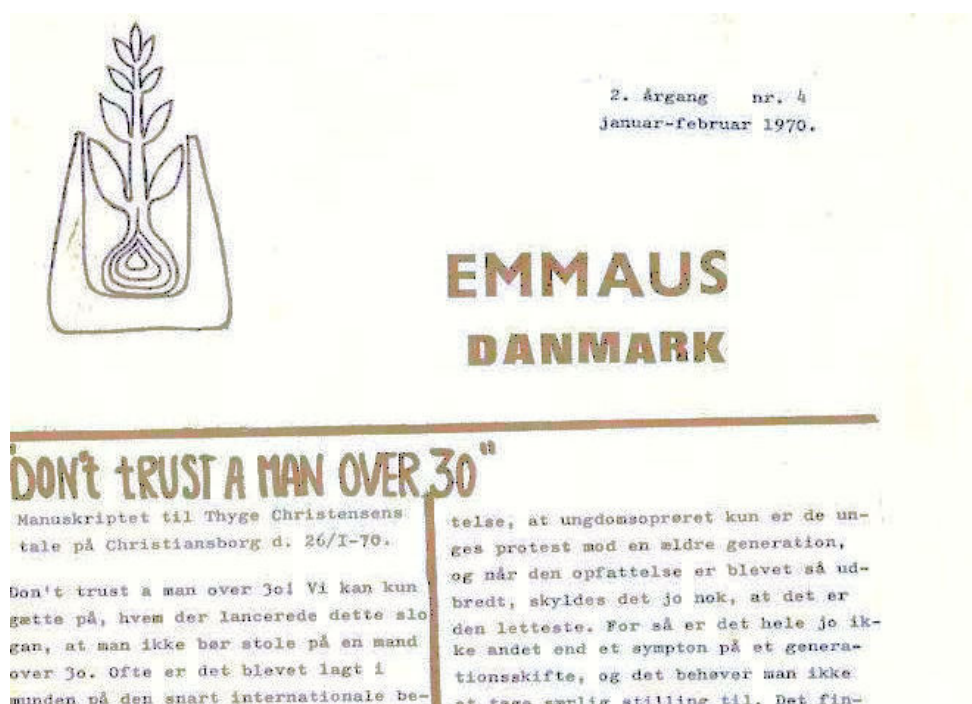
Marianne Dithmer var til møde i lærings- og udviklingsgruppen i Uddannelsesnetværket.

12. november i Aars:

Jørgen Olsen holdt lysbilledforedrag om samarbejdet med Kooperativet i Amaltal for foreningen "Kirkens Dagligstue" – der var ca. 60 til stede.
Varesalg: 706 kr.

15. november i Brabrand:

Medlemsmøde hos Jens Elgaard Madsen. Til stede: Konsulent Jørgen Keinicke (*indbudt gæst*), Isabelle Grignon, Maria Cecilia Castro-Becker, Per Adelhart Christensen, Jørn Kirkegaard, Jens Elgaard Madsen, Poul Kruse, Per Christian Hougen, Karl-G. Prasse og Jørgen Olsen.
Varesalg: 30 kr.

Scanning af Emmaus Danmark – bladet, udgivet af Abbé Pierres Klunsere i Danmark, januar-februar 1970, forside – med gengivelse af Thyges tale på Christiansborg den 26. januar 1970.

Efter sommerlejerne i Danmark i 1969

- Thyge Christensens tredje artikel om Emmaus-historie

- fortsat fra siderne 6-9 i Projekt & Kultur nr. 98 og fra siderne 9-11 i Projekt & Kultur nr. 100.

Da ungdomslejerne i Danmark sommeren 1969 sluttede, drog de sidste deltagere - herunder jeg selv - til Norditalien. Vi opholdt os midlertidigt i byen Alba for at hjælpe unge italienske sommerlejrdeleagere med at gennemføre en klunseraktion til fordel for den tredje verden, og efter nogle dage fik jeg af Monsieur Paul¹ besked om at etablere et samfund i nabobyen Asti.

Jeg fik en uge til at få det op at stå – skaffe bolig, lagerrum, transport osv. Og jeg fik at vide, at det nr som helst skulle kunne lukkes med en uges varsel. Mit italienske var mere end beskedent, og jeg havde kun en kontakt i byen på forhånd.

Sådan husker jeg det, og det lille forbehold, der ligger i den sætning, skyldes naturligvis, at det lyder lidt utroligt. Men vi gjorde mange ting i de år, der umiddelbart virker urealistiske. Normalt forudsætter åbning af en klunserlejr, at en lokalkomite har arbejdet med det i længere tid.

Men det hjalp os, at der udbrød en transportarbejderstrejke i byen, og ganske mange chauffører valgte at køre deres lastbiler hen til os for at hjælpe. Efter nogle måneders arbejde i først Asti og senere nr Rom, vendte jeg i december hjem med henblik på at åbne klunser-samfundet i Nørre Tranders ved Aalborg i april 1970.

¹ Note på side 10 i Projekt & Kultur nr. 100.

Monsieur Paul og Thyge i Holstebro 1968
(foto: Holstebro Dagblad)

Afslutning af de danske sommerlejre

Den 26. januar havde vi en ceremoni i Landstingssalen på Christiansborg for at afslutte sommerlejrene. Jeg mener, at Abbé Pierre var til stede, naturligvis også fru Lauritzen, som var primus motor, da Emmaus blev kendt i Danmark først i 60'erne.² Desuden den daværende justitsminister Knud Thestrup og ganske mange andre offentlige personer. Også deltagere i lejrene ikke at forglemme.

På de unges vegne holdt jeg følgende tale:

"Don't trust a man over 30! Vi kan kun gætte på, hvem der lancerede dette slogan, at man ikke bør stole på en mand over 30. Ofte er det blevet lagt i munden på den snart internationale bevægelse, der i dag hedder ungdomsoprøre; men i og for sig kan vi være ligeglade med, hvem der sagde det første gang, og hvordan det er blevet udnyttet.

Spørgsmålet er, om vi kan tage det alvorligt. I den yderste konsekvens, om vi er enige. Om spørgsmålet er relevant; for der er næppe nogen tvivl om, at de Internationale Klunserlejre på en eller anden måde bør anses som et led i dette ungdomsoprør.

Der blev ikke kastet med brosten i sommer; men det beviser ingenting, for det, der har med brosten og demonstrationer at gøre, er kun en lille, mikroskopisk del af ungdomsoprøret, og når vi hører så meget om det, skyldes det kun, at det er den del, der er godt pressestof.

Det er vist en meget almindelig opfattelse, at ungdomsoprøret kun er de unges protest mod en ældre generation, og når den opfattelse er blevet så udbredt, skyldes det jo nok, at det er den letteste. For så er det hele jo ikke andet end et symptom på et generationsskifte, og det behøver man ikke at tage særlig stilling til.

Det finder jo sted nogle gange hvert århundrede, og det falder nok i ro igen, indtil de unge en dag er blevet så meget ældre, at de, der i dag er børnehaveelever, gør oprør mod dem. Det er der ikke spor farligt ved. Man har sågar fundet gamle ægyptiske indskrifter, der beskriver et ungdomsoprør for nogle årtusinder siden.

Det er alt i alt en meget beroligende opfattelse. Men den er næppe rigtig. Vel er ungdomsoprøret en protest, men under overfladen i langt højere grad et symptom på en krise, og en krise, der ikke er bundet til nogen bestemt aldersgruppe, men omfatter hele samfundet.

Verden har ændret sig det sidste århundrede, utrolig meget. Og først og fremmest skyldes det vel teknikken, der har vendt op og ned i samfundene i den rige verden, ja, endda gjort dem så rige, at vi af økonomiske grunde var tvunget til og rent teknisk havde mulighed for at kolonisere og udbytte den fattige verden, så den også ændrede sig. Den blev nemlig fattigere og fattigere, mens vi blev rigere og rigere, på deres bekostning naturligvis. Og den udvikling har vi så for resten ikke standset endnu.

Men én ting har ikke ændret sig, nemlig vores moralkodeks, hele det kompleks af etiske opfattelser, der ligger til grund for vore handlinger.

(fortsættes side 6)

² På side 6 i Projekt & Kultur nr. 98 beretter Thyge om Grete Lauritzens oversættelse af Boris Simons bog: "Abbé Pierre og klunserne i Paris".

Efter sommerlejerne i Danmark i 1969

(fortsat fra side 5)

Og jeg taler her om vores moral, som den viser sig i det praktiske liv, og ikke om vore love, som vi nedfælder dem i traktater og erklæringer.

For vore forfædre var selvhævdelse et spørgsmål om at overleve. Den store, den kloge, den riges ret til at udbytte den lille, den enfoldige, den fattige var en nødvendighed i det industrialiserede samfunds barneår.

Men i superteknikkens tidsalder er den stærkes ret over den svage ikke en nødvendighed, men amoral. Hvis vi godtager vore forfædres moral i den verden, hvor en lille minoritet lever i overflod og det store flertal på sultegrænsen, og frem for alt, hvor begge parter har 100 % kendskab til dette forhold, har vi selv skabt grundlaget for en paddehattesky.

Ungdomsoprøret er et symptom på denne krise, hvor vi må sætte spørgsmålstegn ved de gamle værdibegreber, og en sådan krise medfører automatisk en autoritetskrise, for det er jo de gamle autoriteters påstande, vi må forkaste.

Og deri bunder hele misforståelsen. Den misforståelse, jeg mener ligger i selve navnet: ungdomsoprøret. For principielt er det jo slet ikke ungdommens oprør. Det er menneskers oprør, unge eller ældre. Når netop så mange unge er dybt engagerede i denne værdikrise, skyldes det naturligvis, at det er lettere for unge at bryde med forældede traditioner, at det er lettere for unge end det er for ældre.

Lad os glemme betegnelsen ungdomsoprøret, og blot tale om oprøret. Om menneskers oprør mod krig, og som alternativ – lad os skabe fred! Det lyder banalt, men husk på, at fred, det er ikke blot mangel på krig, men resultatet af en dyb samhørighed mellem mennesker.

Lad os gøre oprør mod vold! Og det er ganske typisk, at netop ordet vold, det skaber ikke mere problemer. Vi kan knap nok mere betegne det som et begreb; for vold, det kender vi jo til. Det er knipler og brosten, det er cykelkæder og rifler, det er bomber og napalm. For længst er begrebet vold blevet konkretiseret i vores bevidsthed.

Målet med alt vores arbejde, og jeg mener dermed også det arbejde, vi lagde i de Internationale Klunserlejerne, og med hele vores daglige tilværelse, må være at gøre ordet kærlighed til noget lige så konkret.

Med alle disse ord har jeg især villet henvende mig til repræsentanterne for sommerens komiteer. De gjorde et enormt stykke arbejde, og uden Dem var der ikke blevet klunserlejerne i Danmark i 1969. Mange steder oplevede vi en virkelig vilje og evne til at samarbejde. Et samarbejde mellem unge og voksne i ungdomsoprørets tid, det kan vist kun være muligt, hvis det er rigtigt, at ungdomsoprøret ikke blot er ungdommens protest, men menneskers oprør mod had, vold og udnyttelse af de små.

På det praktiske plan samarbejdede vi om en spildindsamling. Men at der blev anvendt så meget energi på klunserlejerne, og ikke mindst fra komiteernes side, må skyldes, at der virkelig er mennesker, der tror på Abbé Pierres ord: Hjælp før dig selv den, der lider mere end du gør, ikke i ord, men i handling. Vi skylder Dem en stor tak, fordi det i sommer ikke drejede sig om, at De hjalp os, eller at vi hjalp Dem, men om et samarbejde. Tak for sommeren 1969!”

Og lad mig minde læserne om, at jeg bl.a. offentliggør disse og andre gamle notater i håb om, at andre vil gøre det samme. Jeg har lyst til at få genopfrisket minderne – og bidrage til, at give yngre mennesker i Emmaus-arbejdet en chance for at kende historien.

Udvikling for hvem – og hvor meget?

- tekst og billeder af Birgitte Manø Nielsen
praktikant hos Goondal Tours, Niger.

Vi kører mod øst og horisonten synes endeløs i det flade landskab, som kun brydes af små buske og traditionelle landsbyer. Hvordan kan der bo mennesker her? Jeg spørger igen og igen Maïtouraré om, hvordan man kan bo her? Der er jo ikke vand? Han svarer at det er et hårdt liv, men at der ikke er problemer med vand i Niger – dog er adgangen til vand ikke lige for alle. Jeg kigger ud af vinduet og ser et steppelandskab, som for mig virker øde og tørt og tænker stadig ”Hvor er vandet?”. Pludselig er der to mennesker som kommer til syne. De ligner kanurier med deres sorte tørklæde viklet tykt rundt om hovedet. Jeg tænker at vi mindst må være 200 kilometer fra Niamey og i hvert fald 30 kilometer fra den sidste lille landsby. Mine tanker kredser sig om; ”Hvor skal de hen og hvor langt? Jeg er efter sølle 200 kilometer blevet svimmel af bilens varme, hvilket kun forstærkes af tanken om selv at skulle gå uden for i dette endeløse landskab. Jeg bliver straks overvældet af en fascination af nigererne, som på den ene eller anden måde kan klare sig i et så ubarmhjertigt landskab og med så svære betingelser. Og jeg spørger derefter mig selv: Hvordan hjælper vi bedst nigererne?

Bilens forrude: Den endeløse vej mod Maïné.

Formålet med udvikling

Jeg synes selv at jeg efter snart fem år på universitetet besidder en relativ stor teoretisk viden om udvikling. Jeg ved hvilke diskussioner der har været og hvilke der er i dag i udviklingsdebatten nationalt og internationalt. Dog er jeg her i min tid i Niger blevet i tvivl om, hvad udvikling egentlig er? Dette er selvfølgelig meget skidt for en snart færdiguddannet udviklingskonsulent! Jeg ved ikke om det er Niger eller min egen personlige udvikling som spiller ind; men jeg tænker om udvikling altid er godt? Denne tanke kan jeg godt forstå kan støde nogen. For det vi alle ønsker, er vel at alle mennesker har det godt – og dermed at udvikling skaber fremskridt og forbedringer; men betyder det at vi ønsker at alle har det lige så godt som f. eks. os i Danmark? I Danmark er der stabilitet og sikkerhed, samtidig med at vi lever i et forbrugssamfund og dermed kan købe det som vi nu synes vi har brug for - eller det som vi synes vi skal have - af en eller anden grund. Vores forbrugssamfund har store konsekvenser for udviklingslandene, men også for det globale klima og miljø. I denne tid er medierne meget optaget af klimadebatten, som i sandhed er et eksempel på konsekvenserne af en industrialiseret verden. Er vores verden noget at stræbe efter? Der vil helt sikkert være kritik af mit synspunkt, og dermed vil kommentarerne flyde over i socialistiske argumenter. Jeg er pr. definition socialist og er stærkt påvirket af det liv, som er på et universitet hvor der er udviklingsstudier. Hele formålet her er netop at sørge for at komme på nye idéer til, hvordan vi ”redder” udviklingslandene. Jeg besidder netop denne meget romantiserede idealisme – nærmest en naivitet og ønsker at hjælpe folk der ikke har de samme muligheder som i min trygge verden.

(fortsættes side 8)

Udvikling for hvem – og hvor meget?

(fortsat fra side 7)

Dog vil jeg stille spørgsmålstejn ved om udvikling virkelig skaber forbedringer?

Ingen vil argumentere imod vigtigheden af forbedringer af folks liv med hensyn til sundhed og uddannelse; men samtidig vil der vel være en risiko for at vi udsletter en kultur, religion, traditionel livsstil og med hvilket formål? At vi alle en dag har det samme? Hvis alle havde samme adgang til alt her på kloden som i den industrialiserede verden, skulle vi bruge 3 jordkloder til vores affald, fordi vi sikkert vil have ødelagt det meste af vores nuværende planet.

Jeg er selvfølgelig klar over at når f.eks. DANIDA finansierer en brønd et sted i Niger, er det ikke med henblik på at forme Niger til et land i den industrialiserede verden. Mine spørgsmål er udelukkende refleksioner om en fremtid som vil komme en dag, og som jeg indtil nu ikke har set et bud på, hvordan skal se ud.

Imod udvikling?

Sidste år besøgte jeg Tanzania hvor jeg skulle lave et frivilligt projekt for organisationen "Global Contact" som er en del af ActionAid Danmark (= *Mellemfolkeligt Samvirke*). Under mit ophold mødte jeg et folkeslag, der benhårdt forsøger at holde fast i en kultur som i vores øjne nok må synes meget primitiv.

Mit eksempel er masaierne som er en stamme i Kenya, Tanzania og Uganda. Stammen er et nomadefolk og lever traditionelt i små cirkelformede landsbyer hvor hvert hus repræsenterer en hustru. Landsbyen som jeg besøgte havde 16 sådanne huse – altså 16 hustruer og dermed en "høvding"/far til en hel masse børn.

Disse børn kan nemmest beskrives som de billeder, vi har set i medierne af underernærede børn med udspilede maver og fluer i øjnene og mundvigen.

Der skal dermed ikke megen fantasi til at forstå, hvad jeg følte da jeg oplevede en sådan landsby. Jeg havde straks lyst til at give alt hvad jeg ejede for at hjælpe disse børn, da det var tydeligt, at ikke alle ville blive ret gamle.

Men det var samtidig klart at det var en naturlig sikkerhedsforanstaltning at få mange børn, da man udmærket er klar over at ikke alle vil nå at blive voksne.

En del masaiere har netop forsøgt at fastholde deres traditionelle livsstil, som udelukker meget af det som vi vil kalde for udvikling. Her er tale om alt fra uddannelse til sundhed. De mener, det er deres ret til at leve, som de har lyst til og ikke mindst hvor de har lyst til.

Ifølge masaiernes overbevisning tilhører alt kvæg masaierne og det er derfor i orden at "hente" kvæget hos naboen. Dette vil andre jo kalde for kvægtveri, og der er da også eksempler hvor andre stammer beskytter sig med skydevåben mod masaiernes "nattetyveri."

Disse sammenstød med andre kulturer og deres samtidige fastholdelse af deres livsstil er naturligvis blevet et politisk problem. Landene i "masai-territorium" har også haft deres problemer med masaierne; men eftersom deres kultur er relativt kendt internationalt er det ikke helt nemt at pådutte en ny livsstil for masaierne.

Masaierne er kendt som en kultur, et folk og dermed som en turistattraktion. Det er kutyme at besøge en masailandsby når man er på safari – mod betaling naturligvis! De har dermed forsøgt at gøre opmærksom på sig selv, men også på deres sag.

De har brugt turismen som et redskab til at sikre sig at når folk tænker på Afrika, har de muligvis set en person med store smykker og rødmaledede hestehaler et eller andet sted i medierne.

Jeg tror at alle synes at en speciel kultur er bevaringsværdig; men samtidig ønsker vi vel at hjælpe de børn som lider? Her er en modsætning: Er vi indirekte med til at fastholde nogle kulturer i en traditionel livsstil for at have en turistattraktion? Og har vi på samme tid lyst til at ændre deres kultur, så vi sikrer deres adgang til udviklingens forbedringer – men uden at tænke på hvad de selv vil?

Afrikas røde sand ved landsbyen Foulatari.

Modsætningers land

Indtil videre har mit ophold i Niger virkelig fået mig til at se Niger som modsætningernes land! Her er et ørkenlignende landskab; men der bor mennesker. Jorden er af sand; men der er landbrug. Man dyrker sin kultur og religion, selv om man ikke har mad. Der er naturressourcer som olie, uran og guld; men Niger rangerer som det fattigste land i verden.

Det var alle de store ting; men går man en tur i hovedstaden Niamey er man ikke længe om at se de mange yderligheder: gadesælgerne der går uden for en kæmpemoderne højhusbygning og som rummer mineselskaber eller internationale banker. Der er cafeer, og der er supermarkeder, som har de samme dagligvarer som man finder på hylderne derhjemme i Danmark.

Modsætningerne er overalt og ikke mindst i de forskellige livsstile, kulturer og traditionelle overbevisninger, som jeg får indblik i igennem mine rejser rundt i landet. Folk lever i sandhed af naturen og dermed på naturens barske betingelser. De har indrettet sig efter hvad naturen formår at byde på og har igennem generationer brugt naturen til at forklare fænomener for at give dem

tryghed og håb. Kulturerne i Niger er derfor specielle og er lige som masaierne spændende for os europæerne, da vi i Europa for hvert år der går, mere og mere har den samme kultur.

I Niger kan man både se og høre på en person hvilken kultur vedkommende tilhører (groft sagt), og selv om nogle lever i storbyerne og lever et relativt moderne liv, er de meget bevidste om deres kulturelle baggrund.

Maïtouraré er et eksempel herpå. Han lever mest i Niamey men rejser ofte ud på landet til Diffa-regionen specielt Maïné. Han har stadig en nomades lyst til at rejse, til at sove under ”åben himmel” og får hjemve når han ser en hyrde med sit kvæg. Samtidig går han på internettet og orienteres om udviklingsdebatten og læser om buddhisme. Han forsøger at fastholde sin kultur; men som han selv siger, er det også en følelse indeni – det at være fulbé og dermed nomade.

Men det er ikke sikkert alle kan - eller vil - leve i to verdener som Maïtouraré. Er det et spørgsmål om at vælge? Og er vi så tilbage ved begyndelsen og kan derfor spørge igen: Hvordan skabes udvikling uden at ødelægge?

Men hvad vil folk her selv? Er det for naivt at tro at deres kultur sagtens kan forenes med det moderne liv? Ifølge masaierne er det åbenbart et spørgsmål om enten eller.

Goondal Tours bud på udvikling

Goondal Tours som virksomhed og med sine mikroprojekter er netop et forsøg på at inddrage så meget af lokalsamfundet som muligt i beslutningsprocessen. Man forsøger at gøre turisme til en udviklingsstrategi, da denne spreder ringe i vandet. Tænk engang på hvor mange gange og hvor mange forskellige steder du som turist tager penge op af lommen! Det er lige fra hotellet til taxaen, til den lokale købmand for at købe cigaretter og undervejs på sightseeing, hvor der købes mad, drikke og souvenirs. Der er mange mennesker som kan drage nytte af turisterne og dermed kan man sikre en levevej.

(fortsættes side 10)

Udvikling for hvem – og hvor meget?

(fortsat fra side 9)

Landsbyen Abké hører nyt
fra Goondal Tours af Maitouaré.

Goondal Tours har netop en vision om at sprede disse ringe i vandet. Bureauet samarbejder med landsbyen Abké, som domineres af kanuri-folket. Her har turisterne mulighed for at besøge en traditionel landsby uden elektricitet eller skole og som udelukkende lever af traditionelt landbrug. Landsbyen har en fantastisk kultur og gæstfrihed, og den er bestemt en oplevelse i sig selv. Til gengæld får landsbyen mulighed for selv at opleve andre kulturer og samtidig styrke et samarbejde, som i fremtiden vil kunne finansiere f. eks. en skole eller andre mindre mikroprojekter. Dette er netop hvad solidaritetsturisme går ud på; men her skal en organisation som Goondal Tours også finde balancen mellem at skabe udvikling og ikke udslettelse af en kultur.

Projektets kontor i Niamey.

Dog vil de små fremtidige projekter være bestemt af egne ønsker fra en landsby som Abké og dermed være en selvvalgt udvikling.

Goondal Tours lige nu

Det er min opfattelse, at Goondal Tours nu er en etableret virksomhed. Det er en forretning hvor der tænkes bæredygtigt og med øje for udviklingsperspektiver. Man har indtil nu brugt kræfterne på at etablere projektet og skabe rammerne for Goondal Tours.

Men nu er tiden kommet til at videreudvikle Goondal Tours; kontakterne skal skabes til omverdenen, der skal gøres reklame for Goondal Tours, og ikke mindst skal Goondal Tours hele tiden vurdere sig selv. Det er ingen hemmelighed at her i Niger fungerer tingene som så mange andre steder i Afrika: langsomt og rodet!

Dog er det min overbevisning at man her er villig til at lære og forstå, hvordan man skal organisere tingene så det er muligt for vesterlændinge at besøge Niger. Det drejer sig om alt lige fra at overholde tidspunkter - til uddelegering og varetagelse af ansvar og til at finde på alternativer, når vejr og vind er imod de oprindelige planer.

Jeg er meget optimistisk med Goondal Tours. Her store udviklingsmuligheder; men jeg er samtidig overbevist om at man skal besidde en vis portion tålmodighed og tolerance, hvis man som vesterlænding skal arbejde for et sådant projekt. Jeg har selv skullet rykke mine egne grænser, men samtidig været med til at tvinge folk her på bureauet til at "komme ud af starthullerne".

Men her er i den grad nogle muligheder, som med tiden vil kunne skabe udvikling.

”Drømmen om de andres øjne”

Interview med Maitouraré Boukary Bako om projektet
”Støtte til Udvikling af Dialogturisme i Niger”

- tekst og fotos af Isabelle Grignon, tovholder på projektet.

Første del af dette interview er udkommet i Projekt & Kultur nr. 99. Titlen på artiklen får du også dér en forklaring på.

Anden del har fokus på målgruppen for projektet. I projektdokumentet står: ”Den primære målgruppe er den gruppe af dårligt uddannede unge mænd og kvinder, der er knyttet til Initiatives & Actions (I&A) og til Goondal Tours.

Det er mennesker uden faste indtægter, mange af dem har børn eller en familie, som de har ansvar for. De bruger meget tid på at løse opgaver for I&A og for Maitouraré som frivillige. Med turismeinitiativet er hensigten at skabe ny dynamik i lokalsamfundet, dynamik som giver anledning til sæsonarbejde til fordel for netop denne gruppe.”

Kan du fortælle os om målgruppen for projektet?

Det er de mennesker der omgiver mig og som skal bidrage med deres kompetencer. Vi deler en fælles vision om at vi kan lære af vores erfaringer. Det er igennem vores erfaringer at vi er kommet til at kende til turisme, og til udviklingsarbejde. Jo mere vi beskæftiger os med turisme, og gør det sammen, jo mere lærer vi om det. Vores øjne åbner sig, sammen finder vi ud af hvor vi er på vej hen.

De, der udgør målgruppen, har et meget lavt uddannelsesniveau; for de har ikke haft muligheden for at læse. Nu gives de en chance. Når man først hjælper dem, kan man fastholde dem. Uddannede folk forlader én og søger videre. Folk uden diplomer går ingen steder: de lærer i jobbet og bliver til en slags lokale specialister. Man kan starte på niveau NUL, og fordi man har fået betroet et ansvar, vokser man. Det ansvar du giver dem, giver dem en pejling i livet. Allerede dét er en måde at hjælpe, og give styrke.

Hvad er det der får dig til at arbejde sammen med og for disse mennesker?

At arbejde med de mennesker giver mig en slags garanti på at de er der. Jeg ser dem vokse foran mig, jeg ønsker at give dem et selvværd og vise dem, at også for dem der ikke har studeret, er der en vej i livet, en mulighed for at blive til noget. De tror på mig, og jeg kæmper for dem, fordi de tror på det jeg laver. Og det hjælper mig til at tro på mig selv. De er min moralske sikkerhed.

Har du et budskab du gerne vil ud med til Projekt & Kulturs læsere?

At arbejde inden for turisme og udvikling i Niger er risikofyldt. Jeg vil gerne opfordre GtU til at løbe denne risiko, og blive ved med at ledsage os. I dag kender vi til GtU, og takket være GtU kommer vores afkrog af verden ud af usynligheden. En gruppe wodaabé-nomader har fået virkeliggjort deres drøm om jord, og vi (I&A) der har gjort dét muligt, er taknemlige for den tillid, GtU viser os, ved at tro på os og ledsage os i vores iver til at udrette noget.

Hvilken betydning har nærværende projekt i denne sammenhæng?

Projektet er som en dør der åbner sig! Det er som hausærne siger: Du har fået kniven og kødet, nu må du skære!

Hvordan opfatter du min rolle i forbindelse med projektet og hele Goondals tilblivelse?

Fra det øjeblik vi to besluttede at kaste os ud i det med turisme, har du haft den største betydning, først med din coaching over for mig, for at føde ideen og udvikle konceptet, sætte ord på det, markedsføre det. Jeg ser dig i hjertet af hele tilblivelsesprocessen, også i dens modning og overlevelse.

Skolen står endnu efter uvejret. Vi afventer oplysninger om, hvor meget der undervises på den, i betragtning af, at lærerboligerne, sovesalene, toiletterne og magasinet efter det oplyste er alvorligt beskadigede
(foto: Jørgen Olsen)

Kooperativet i Amataaltal

- v/ Karl-G. Prasse
- fodnoter v/ Jørgen Olsen

Projektets sidste år

Fra nytår er der kun et år til afslutningen af Projekt Egnsudvikling i Amataaltal. Som bekendt var det planen, at Kooperativet i Amataaltal herefter skulle kunne stå på egne ben.¹ Vi nævnte i sidste nummer, hvilke bekymringer Kooperativet gør sig i den anledning, da klimatiske forhold med gentagne tørker flere gange har stukket en kæp i hjulet på udviklingen.

Desværre er klimasituationen i mellemtiden kun blevet værre. Netop som sidste nummer skulle i trykken, blev Amataaltal og især det nærliggende Agadez, en by på 100.000 indbyggere, den 1.-2. september udsat for voldsom styrtregn.

¹ Genvej til Udvikling regner med, at vi på ubestemt tid vil fortsætte med at søge støtte fra tipsmidlerne til aktiviteter i Amataaltal-zonen, og at vi ligeledes på ubestemt tid vil indkøbe og videresælge håndværksprodukter. Den aktuelle bestand af disse kan ses på www.gtu.dk/vareoversigt.htm. Disse to samarbejdsformer fylder dog ikke meget økonomisk sammenlignet med den massive projektbistand fra Danida.

Mange huse blev svært beskadigede eller faldt helt sammen, i Agadez så mange som 50 procent. Mange haver blev skyllet væk og mange husdyr druknede i regnfloderne. Mange mennesker omkom og titusinder måtte indkvarteres i skoler og andre solide bygninger.

Den 17. september gentog katastrofen sig og denne gang værst i Amataaltal. Her blev op til 95 procent af husene beskadiget, især ved at få taget revet af af voldsomme vindstød.

Blandt andet fik de tre lærerboliger ved den tosprogede børneskole og Kooperativets hovedkvarter taget revet af. Skolens sovesale, toiletter, køkken og magasin er ødelagt. Selve skolebygningen modstod dog elementernes rasen.

Kornbankerne blev oversvømmet og 20 tons hirse ødelagt.

I Agadez blev projektkoordinatorens hus sat under vand op til taget, mens den solidere bygning med Kooperativets kontor red uvejret af.

De omfattende skader gør, at det sidste projektår kommer til at stå i genopbygningens tegn. Budgettet må delvis lægges om, så de værste skader kan udbedres.

Kooperativet kommer således til at stå i en endnu mere svækket situation ved projektets ophør end først frygtet.

Det skal tilføjes, at lignende uvejr har ramt adskillige steder i Sahel-bæltet, bl.a. i Ouagadougou, nabolandet Burkina Faso's hovedstad.

Det er klart, at disse klimaforandringer med hyppigere tørke og voldsommere tornadoer må tages med i betragtning ved planlægningen af fremtidige udviklingsprojekter.²

Desværre er GtU ikke nogen nødhjælpsorganisation og kan derfor kun yde beskeden hjælp til ofrene for naturens luner. Men vi har dog foranstaltet en privat indsamling³ bl.a. til afhjælpning af den værste fødevaremangel.

Også tæpper er der hårdt brug for til at stå den koldeste vintertid igennem. Den kan nemlig være rigtig kold i det varme Sahara.

Derudover er foreløbig ankommet nødhjælp i form af hirse, ris m.m. fra Caritas-organisationen CADEV og 15 telte fra guvernøren i Agadez.

Skolen i Amatal

Så vidt vides, er undervisningen genoptaget som normalt 1. oktober. Regeringen er nu gået ind i forsyningen af kantinen efter gentagne henvendelser fra Kooperativet, men leverancerne fra den kant er dog yderst beskedne. Et dagligt måltid skulle dog hermed være sikret undtagen i weekenden.

Forsendelsen af den nyreviderede alfabetiseringsbog har Cargo-Verlag på grund af

² Genvej til Udvikling holder muligheden åben for, at vi en gang i fremtiden kan gå ind i initiativer i Agadez-regionen; men det bliver med sikkerhed ikke umiddelbart efter udløbet af det igangværende, Danida-finansierede projekt. Det er meget væsentligt for GtU, at Kooperativet i Amatal og områdets befolkning dels udvikler kreativitet og dels finder nye samarbejdspartnere, så den mentale afhængighed af GtU afvikles.

³ jf. girokortet, som er klæbet på side 3 til de fleste af dette blads modtagere.

de kaotiske forhold udsat et stykke tid; men de meddeler, at de regner med at afsende en del eksemplarer med en delegation af tuareger, som skal besøge dem i nær fremtid.

Seminaret i januar vil blive afholdt som planlagt trods katastrofen, men dog kun med deltagelse af de tre-fire nærmeste lokale skoler. Undertegnede vil snarest afsende en række arbejdsplaner til brug for arbejdet. Vi vil bl.a. for første gang indføre en temadag til drøftelse af forskellige pædagogiske metoder.

Historiebogen

Arbejdet med oversættelsen til tuaregisk af en skolebog i Nigers Historie er desværre midlertidigt gået i stå på grund af regnkatastrofen. Min medarbejder, projektkoordinatoren Ghabdouane Mohamed, har fået andet at se til med organiseringen af genopbygningen. 80 procent af bogen er nu oversat. Vi håber snarest at komme i gang igen med resten.

Den politiske situation i Niger

Det er et lyspunkt midt i det hele, at en fredsaftale med de tuaregiske oprørere i Ayr-bjergene synes at være i sigte. Kampene er ophørt; men en mindre gruppe oprørere synes stadig at forhale den endelige underskrivelse.

Den nigeriske præsident Mamadou Tandja er tilsyneladende sluppet helskindet igennem med sin plan om at blive siddende tre år længere, end forfatningen tillader. Han har simpelt hen skrevet en ny forfatning og afholdt en folkeafstemning, der gav ham 92,2 procent ja-stemmer. Der har ikke været tegn på en folkelig opstand mod fremgangsmåden, hvilket måske kan udlægges derhen, at befolkningen har været tilfreds med hans styre, trods stærkt voksende korruption.⁴ Dette har naturligvis bidraget til at pacificere tuaregerne, som havde håbet, at et oprør i hovedstaden kunne give dem frie hænder.

⁴ Det kan være svært at vurdere, hvor tilfreds den nigeriske befolkning er med præsident Tandja. Imidlertid er der ingen tvivl om, hvad "det internationale samfund" mener. Således har EU suspenderet sin udviklingsbistand for 2008-2013 på 458 euro, som er næsten 3,5 milliarder kroner – og givet Niger en måned til at vende tilbage til den "forfatningsmæssige orden". Danmark har udsat et vandprojekt i Niger. Og Niger er suspenderet fra det "Vestafrikanske Økonomiske Fællesskab", CEDEAO.

Fair Trade Butik Bazaren – det 16. år

- af Hanne Jakobsen.

Nu hvor julen nærmer sig, er det tid for vores årlige indlæg i Projekt & Kultur. Hvis du skynder dig, kan du måske lige nå at få fingre i en Fair Trade chokolade kalender – så vidt vi ved den eneste Fair Trade julekalender i Danmark.

Vi har også masser af forslag til gaver til pakkekalenderen, såvel til børn som til barnlige sjæle. Vi håber, vi igen kan sætte rekord i julegavesalget. I år er det særlig vigtigt, da det øvrige salg i årets løb er stagneret, samtidig med at vores udgifter er steget.

Som nogle af jer har fået en mail om, henvender vi os i år til institutioner og virksomheder for at få dem til at give Fair Trade julegaver til deres ansatte. Det er først og fremmest kirker, helsebutikker, museer og højskoler, der har vist interesse, men endnu har ingen sagt endeligt ja. Gavepakkerne og -kurvene kan naturligvis også købes af enkeltpersoner – her ser du nogle eksempler:

(foto: Hanne Jakobsen)

1. Stor familiepakke til 491 kr., der består af Merlot rødvin fra Chile, grøn te fra Sydindien, kaffe fra Nicaragua, pulverkaffe fra Tanzania, 2 plader Divine chokolade, en træskål fra Indien og Fair Trade spillekort.
2. Kaffekurv til 253 kr., der består af en kurv fra Bangladesh, kaffe fra Mexico, 2 par kopper fra Ecuador og en engel fra Bangladesh.

3. Vinbakke til 178 kr., der består af en rørbakke fra Bangladesh, hvidvin fra Argentina og Divine chokolade.
4. Tekurv til 244 kr., der består af en kurv fra Bangladesh, grøn te fra Sydindien, 2 krus fra Ecuador, 2 plader Divine chokolade og en engel fra Bangladesh.

Som jeg skrev i julenummeret sidste år, skulle jeg egentlig nu have befundet mig i Holstebro i færd med at sætte en ny Fair Trade butik i gang, men af forskellige grunde er flytningen blevet udsat til 1. januar 2010. Hvis nogle af jer bor i eller i nærheden af Holstebro eller kender andre, der er interesserede i Fair Trade, må I endelig henvende jer til mig på tlf. 30 61 00 97. Det vil være særlig fint at få kontakt med en person, der vil kunne fungere som kasserer.

Selv om der er en del frivillige knyttet til Bazaren, kan vi altid bruge flere. De frivillige er i alle aldre, fra ca. 20 til 85, og næsten alle er kvinder. De fleste tager vagter i butikken, enten fast en gang om ugen eller sjældnere. Andre påtager sig opgaver som vinduesdekoration eller vareindkøb. Her ses nogle af os (fra venstre: Rita, Poul, Bodil, Anne Grethe, Jo, Minna, Sonja, Solveig, Bjarne, Hanne, Mona og Lene), da vi den 22. juli fejrede Monas 60 års fødselsdag, hvor vi bl.a. sang "Åh Mona, Mona Mona ... jeg går i det forkerte tøj .." På billedet siger Poul nogle pæne ord til Mona.

(foto: Anna Marie Jørgensen)

Mona har nu været ansat i Bazaren i 13 år, og det har betydet meget for os. Som fastansat har vi desuden Minna, der er uddannet butiksassistent og gennemførte en del af det praktiske forløb hos os. Det er første gang, vi har haft mulighed for at ansætte en butiksuuddannet, hvilket vi er meget glade for.

Her ses Mavis sammen med Anne Grethe, frivillig i Bazaren
(foto: Lisette Skov)

I august deltog vi ligesom GtU i det vestafrikanske marked foran Musikhuset i forbindelse med 100 års jubilæet for Landsudstillingen i Århus. Uden for vores bod sad Mavis Adambila, en meget sød og dygtig kurvefletter fra Ghana, og viste, hvordan man fletter bolgakurve.

Mavis bor i landsbyen Zobosi og tilhører guruni-folket, en minoritetsgruppe, der hører til omkring Bolgalanga i den nordlige del af Ghana. De fleste af dem lever som bønder i landsbyerne på den tørre savanne, de omkring 80 pct. i ekstrem fattigdom. På grund af tørken ligger landbruget helt stille 8-9 måneder om året. Derfor betyder kurvefletning så meget for at skabe en supplerende indtægt. Det er Fair Trade importøren Global Trade på Bornholm, der importerer de flotte kurve.

(foto: Global Trade)

Husk nu, at det også i år er meget vigtigt at købe julegaverne og -kortene i en Fair Trade butik. Her kan du se, hvor de findes:

Hvis du læser dette digitalt, kan du klikke ind på de enkelte adresser ved at holde ctrl-tasten nede og klikke med musen:

[Allinge Global Trade - Nørregade 8 - Tlf. 56 48 48 31](#)

[Høje Taastrup - Høje Taastrup Boulevard 57 - Tlf. 43 30 42 05](#)

[København K - Badstuestræde 2 - Tlf. 48 48 08 10](#)

[København Ø Svalerne - Østerbrogade 49 - Tlf. 35 42 16 47](#)

[Nakskov Fair Trade Lolland - Søndergade 17 - Tlf. 54 92 27 93](#)

[Odense Butik Karibu - Vestergade 96C - Tlf. 63 13 11 55](#)

[Revsøre Huset ved Havet - Børsørevej 54 - Tlf. 64 40 07 47](#)

[Roskilde Butik Karibu - Sct. Peders Stræde 1 - Tlf. 46 37 15 09](#)

[Svendborg - Bagergade 88B - Tlf. 62 21 74 20](#)

[Vejle Butik Salam - Grønnegade 38 - Tlf. 75 72 50 62](#)

[Århus C Bazaren - Guldsmædgade 8A - Tlf. 86 18 51 11](#)

Hvis du ikke bor i nærheden, kan du bestille på webshoppen www.fairtrading.dk.

Til sidst ønskes alle en rigtig god Fair Trade jul og alt godt i det nye år!

